

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.10.1969, sp. zn. 1 Cz 52/69, ECLI:CZ:NS:1969:1.CZ.52.1969.1

Číslo: 46/1970

Právní věta: Vzájomná vyživovacia povinnosť manželov predchádza vyživovaciu povinnosť rodičov voči ich vydatým alebo ženatým deťom; ak teda rodičia pomáhali navrhovateľke, išlo o bezodplatné plnenia len vo vzťahu k nej, ktoré nijako neovplyvňujú rozsah vyživovacej povinnosti odporcu k navrhovateľke. Ak sa navrhovateľka rozhodla využiť svoje právo na predĺženú materskú dovolenku, môže žiadať prinajmenej pre túto dobu (ak sú splnené zákonné podmienky) od odporcu, aby ju vyživoval. /1/

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.10.1969

Spisová značka: 1 Cz 52/69

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Manželství, Vyživovací povinnost

Předpisy: 94/1963 Sb. § 91
§ 96 65/1965 Sb. § 157

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46/1970 sb. rozh.

Vzájomná vyživovacia povinnosť manželov predchádza vyživovaciu povinnosť rodičov voči ich vydatým alebo ženatým deťom; ak teda rodičia pomáhali navrhovateľke, išlo o bezodplatné plnenia len vo vzťahu k nej, ktoré nijako neovplyvňujú rozsah vyživovacej povinnosti odporcu k navrhovateľke. Ak sa navrhovateľka rozhodla využiť svoje právo na predĺženú materskú dovolenku, môže žiadať prinajmenej pre túto dobu (ak sú splnené zákonné podmienky) od odporcu, aby ju vyživoval. 1)

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 30. 10. 1969, [1 Cz 52/69](#).)

Navrhovateľka sa domáhala, aby odporca bol uznaný povinným platiť jej od 1. 5. 1968 výživné 300,- Kčs mesačne; zdôrazňovala, že účastníci spolu nežijú od októbra 1967 a že navrhovateľka sa stará o ich maloleté dieťa narodené 8. 5. 1968. Odporca navrhoval zamietnutie návrhu a uvádzal, že navrhovateľka je v takých hmotných podmienkach, že nie je dôvod, aby bol uznaný povinným platiť

jej výživné, a že by jeho priznanie bolo v rozpore s ustanovením § 96 ods. 2 zák. o rod.

Rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici zo 17. 7. 1968, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. 10. 1968, bol návrh zamietnutý.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkom krajského súdu - pokiaľ ním bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľky, aby odporca bol uznaný povinným platiť jej výživné za dobu od 6. 10. 1968 - bol porušený zákon a tento rozsudok v uvedenom rozsahu zrušil.

Z odôvodnenia:

Podľa § 91 ods. 1 a 2 zák. o rod. majú manželka vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z nich neplní túto povinnosť, určí súd na návrh niektorého z nich jej rozsah, pričom prihliadne k starostlivosti o spoločnú domácnosť. Rozsah vyživovacej povinnosti stanoví tak, aby hmotná a kultúrna úroveň obidvoch manželov bola zásadne rovnaká. To je v súlade aj s ustanovením § 18 cit. zák., podľa ktorého sú manželia povinní si vzájomne pomáhať, a s ustanovením § 19 cit. zák., podľa ktorého sú obidvaja manželia povinní starať sa podľa svojich schopností a možností o uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom.

Krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh na priznanie výživného podľa týchto zákonných ustanovení zamietnutý, a uviedol, že súd prvého stupňa zistil správne, že navrhovateľka nemá nárok na výživné už preto, že jej hmotná úroveň je približne rovnaká ako u odporcu. S týmito závermi krajského súdu možno súhlasiť, pravda, len pre dobu, kedy navrhovateľka poberala dávky v materstve, tj. podľa údajov navrhovateľky a správy OOR v P. B. do 6. 10. 1968. Pokiaľ však ide o jej nárok na výživné za dobu po tomto dni, mal sa krajský súd, ktorý rozhodoval 23. 10. 1968, vyporiadať s jej tvrdením, že jej bola týmto dňom zastavená výplata dávok v materstve a že nastúpila neplatenú dovolenku, aby sa mohla starať o vtedy päťmesačné dieťa účastníkov. Tá skutočnosť, že snád' navrhovateľka žije u svojich rodičov, by nemohla sama o sebe - aj keby u nich mala bezodplatné bývanie a aj keby ju rodičia aj inak podporovali - ovplyvniť rozsah vyživovacej povinnosti odporcu voči nej. Vzájomná vyživovacia povinnosť je pre dobu trvania manželstva uložená manželom priamo zákonom a predchádza vyživovaciu povinnosť rodičov voči ich vydatým alebo ženatým deťom. Ak teda rodičia snád' pomáhali navrhovateľke, išlo o bezodplatné plnenia len vo vzťahu k nej a odporca by sa nemohol domáhať zohľadnenia týchto plnení a v dôsledku toho znižovať príspevok, ktorý by bol inak povinný podľa zákona poskytovať na spoločnú domácnosť a na výživu navrhovateľky. Rovnako tak by nemohla ovplyvniť rozsah jeho vyživovacej povinnosti k navrhovateľke tá skutočnosť, že snád' matka navrhovateľky je v domácnosti a pomáhala navrhovateľke pri starostlivosti o maloleté dieťa účastníkov. Podľa § 157 ods. 2 zák. práce je organizácia povinná k prehĺbeniu materskej starostlivosti o dieťa poskytnúť žene, ktorá o to požiada, ďalšiu materskú dovolenku až do jedného roka veku dieťaťa. 2) Bolo by obchádzaním cieľa zákonného predpisu, keby matka dieťaťa mladšieho ako jeden rok bola z akýchkoľvek dôvodov, hoci aj nepriamo, donucovaná k nástupu do zamestnania. Ak sa rozhodla využiť svoje právo na predĺženú materskú dovolenku, môže žiadať prinajmenej pre túto dobu (za splnenia ostatných zákonných podmienok uvedených v § 91 ods. 1, 2 zák. o rod.) svojho manžela, aby ju vyživoval.

Podľa § 96 ods. 2 zák. o rod. nemožno priznať výživné, ak by to bolo v rozpore so zásadami morálky socialistickej spoločnosti. K zásade vyslovenej v tomto ustanovení, ktoré je zahrnuté do všeobecných ustanovení a ktoré hovorí všeobecne o výživnom, treba prihliadnúť pri rozhodovaní o všetkých nárokoch na výživné, ktoré sú upravené v časti tretej zák. o rod., teda aj pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti medzi nerozvedenými manželmi. Ide o ustanovenie, ktoré je výnimkou z inak všeobecne platnej zásady, že manželia majú voči sebe vyživovaciu povinnosť, pre ktorého použitie je treba zistiť náležité skutkový stav.

Krajský súd mal za to, že priznanie výživného navrhovateľke by bolo v rozpore s touto zásadou, pretože opustila bez vážnych príčin spoločnú domácnosť, a neuvážil, či výsledky vykonaného konania stačia k tomu, aby mohlo byť posúdené, či viedlo k tomu, že sa navrhovateľka odsťahovala zo spoločnej domácnosti a že od 24. 10. 1967 nežije s odporcom. Krajský súd uviedol najmä, že navrhovateľka opustila spoločnú domácnosť bezdôvodne už preto, že nebolo preukázané, že by ju odporca bil; v tejto súvislosti sa však nevyporiadal s obsahom spisu toho istého okresného súdu, v ktorom išlo o rozvod manželstva účastníkov a v ktorom odporca ako navrhovateľ uvádzal, že ich spolužitie bolo rozhárané, že sa nemohli v ničom zhodnúť, že medzi nimi dochádzalo k hádkam, ba i k bitkám, a že sa aj fackovali. Krajský súd poukazoval ďalej na to, že odporca na odvolacom pojednávaní prejavil ochotu žiť s navrhovateľkou, pravda, tam, kde by neboli pod vplyvom jeho alebo jeho rodičov, a že navrhovateľka bola proti tomuto riešeniu; avšak nevyporiadal sa s tým, že v rozvodovom konaní odporca uvádzal, že nie je ochotný obnoviť spolužitie s navrhovateľkou, pretože ju nemá rád a nebral si ju z lásky, ale skôr na nátlak jej rodičov. Konečne krajský súd neprihliadol na výpovede svedkov F. D. a H. M., ktorí boli tak isto vypočutí v rozvodovom konaní. Podľa svedka F. D. odporca raz prehlásil, že nie je ochotný bývať s navrhovateľkou u jej rodičov, pokiaľ mu jej otec nepripíše polovicu domu; svedkyňa H. M. tvrdila, že otec navrhovateľky ju prehovoril, aby uvoľnila pre účastníkov jednu miestnosť, aby mohli bývať oddelene od rodičov, že sa navrhovateľka do nej nastahovala, že však odporca za ňou neprišiel. K tomu krajský súd navrhovateľku nevypočul, takže nie je podklad pre jeho záver, že navrhovateľka nesúhlasila s odporcom navrhovaným riešením, aby bývali oddelene od rodičov.

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, pokiaľ ním bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľky, aby odporca bol uznaný povinným platiť jej výživné za dobu od 6. 10. 1968, bol porušený zákon v ustanoveniach § 6, 120 ods. 1, § 132, 211, 219 o. s. p. v spojení s ustanoveniami § 18, 19, 91, 96 ods. 2 zák. o rod.

1) porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 13/1967 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR

2) teraz do dvoch rokov veku dieťaťa - porov. § 157 ods. 2 zák. práce v znení zák. č. 153/1969 Zb.